GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO SINH VIÊN GIÁO DỤC NGHỀ NGHIỆP TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

Nguyễn Thị Thanh Huệ
Trường Cao đẳng Trần Đại Nghĩa

Tóm tắt: *Bài viết phân tích sự cần thiết, thực trạng và giải pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số. Kết quả cho thấy hoạt động này đã có chuyển biến về chủ trương, nội dung và ứng dụng công nghệ, nhưng vẫn hạn chế về năng lực số, học liệu và khả năng định hướng sinh viên trước thông tin xấu, độc. Bài viết đề xuất năm nhóm giải pháp: nâng cao nhận thức; đổi mới nội dung; đa dạng hóa phương pháp; phát triển học liệu số và năng lực đội ngũ; xây dựng môi trường số lành mạnh gắn với đổi mới kiểm tra, đánh giá.*

Từ khóa: *Giáo dục lý tưởng cách mạng; sinh viên giáo dục nghề nghiệp; chuyển đổi số.*

REVOLUTIONARY IDEAL EDUCATION FOR VOCATIONAL EDUCATION STUDENTS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Abstract: *The article analyzes the necessity, current situation and revolutionary ideal educational solutions for vocational education students in the context of digital transformation. The results show that this activity has changed in terms of policy, content and application of technology, but still limited in digital capacity, learning materials and the ability to orient students to bad and toxic information. The article proposes five groups of solutions: raising awareness; content innovation; diversification of methods; developing digital learning materials and team capacity; building a healthy digital environment associated with inspection and assessment innovation.*

Keywords: *Revolutionary ideal education; vocational education students; Digital Transformation.*

Nhận bài: 11/09/2026 Phản biện: 11/10/2026 Duyệt đăng: 14/10/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, giáo dục nghề nghiệp đang đứng trước yêu cầu đổi mới toàn diện cả về nội dung, phương pháp và môi trường đào tạo. Sự phát triển của internet, mạng xã hội, trí tuệ nhân tạo và các nền tảng số đã tạo điều kiện thuận lợi để sinh viên tiếp cận tri thức, mở rộng giao lưu và nâng cao năng lực nghề nghiệp. Tuy nhiên, môi trường số cũng làm gia tăng nguy cơ tiếp nhận thông tin sai lệch, quan điểm lệch chuẩn, lối sống thực dụng, tâm lý thờ ơ chính trị và sự suy giảm ý thức trách nhiệm xã hội ở một bộ phận sinh viên. Đối với sinh viên giáo dục nghề nghiệp, những tác động này càng đáng quan tâm bởi đây là lực lượng trẻ sớm tham gia thị trường lao động, trực tiếp góp phần hình thành nguồn nhân lực phục vụ quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Giáo dục lý tưởng cách mạng có vai trò định hướng nhận thức, củng cố niềm tin, bồi dưỡng lòng yêu nước, ý thức công dân, đạo đức nghề nghiệp và khát vọng cống hiến cho sinh viên. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy hoạt động này tại một số cơ sở giáo dục nghề nghiệp còn nặng về truyền thụ lý thuyết, phương pháp chưa hấp dẫn, học liệu số còn hạn chế và chưa theo kịp đặc điểm tiếp nhận thông tin của sinh viên thời đại số. Vì vậy, nghiên cứu giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số có ý nghĩa cấp thiết, góp phần đề xuất những giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục chính trị, tư tưởng và xây dựng thế hệ lao động trẻ vừa có tay nghề, vừa có bản lĩnh, trách nhiệm và lý tưởng sống cao đẹp.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Sự cần thiết của giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số

Giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số cần thiết trên năm phương diện. Thứ nhất, bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, lòng yêu nước, hệ giá trị và trách nhiệm cộng đồng trước môi trường thông tin phức tạp. Thứ hai, gắn kỹ năng nghề với đạo đức, kỷ luật và trách nhiệm đối với sản phẩm, khách hàng, doanh nghiệp và xã hội. Thứ ba, kết hợp giáo dục chính trị với tư duy phản biện, kỹ năng kiểm chứng và ứng xử có trách nhiệm trên mạng, giúp sinh viên nhận diện thông tin sai lệch. Thứ tư, nuôi dưỡng khát vọng lập thân, lập nghiệp, tinh thần tự lực, sáng tạo và cống hiến. Thứ năm, bảo đảm phát triển toàn diện thông qua gắn giáo dục lý tưởng với kỹ năng nghề, năng lực số, văn hóa ứng xử và trải nghiệm thực tiễn, đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số và hội nhập quốc tế.

2.2. Thực trạng giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số

Về kết quả đạt được: Hệ thống chính sách từng bước được hoàn thiện. Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 phê duyệt Chương trình tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thế hệ trẻ giai đoạn 2021–2030; Quyết định số 2222/QĐ-TTg ngày 30/12/2021 phê duyệt Chương trình chuyển đổi số trong giáo dục nghề nghiệp đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Đây là cơ sở kết nối giáo dục chính trị, tư tưởng với đổi mới phương thức tổ chức. Nội dung giáo dục được triển khai qua website, mạng xã hội, video, infographic và cuộc thi trực tuyến. Cuộc thi "Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh" năm 2022 thu hút hơn 1,7 triệu thí sinh; thông tin tại lễ tổng kết cho biết 100% cơ sở giáo dục cả nước đã xây dựng kế hoạch thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW (Nhật Nam, 2022). Số liệu này phản ánh toàn ngành, chưa tách riêng giáo dục nghề nghiệp. Hoạt động giáo dục cũng được gắn với tình nguyện, đền ơn đáp nghĩa, bảo vệ môi trường, hỗ trợ cộng đồng và phong trào Đoàn – Hội, bước đầu chuyển từ truyền đạt kiến thức sang định hướng hành động (Nhật Anh, 2024). Về điều kiện triển khai, Báo cáo Giáo dục nghề nghiệp Việt Nam năm 2021 ghi nhận việc ứng dụng công nghệ trong quản lý, giảng dạy và kết nối người học. Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp phối hợp với GIZ tổ chức 10 lớp giảng dạy số cho 220 nhà giáo và người đào tạo tại doanh nghiệp; phối hợp với Tổ chức Quốc tế Pháp ngữ bồi dưỡng 370 nhà giáo, cán bộ quản lý về phát triển chương trình theo tiếp cận năng lực (Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp, 2021). Những hoạt động này tạo nền tảng tích hợp giáo dục lý tưởng, đạo đức nghề nghiệp và trách nhiệm xã hội vào đào tạo số.

Những hạn chế, tồn tại: Công tác giáo dục còn bốn hạn chế chủ yếu. Thứ nhất, nội dung ở một số nơi nặng lý thuyết, chưa gắn thường xuyên với tình huống đạo đức và trách nhiệm nghề nghiệp; yêu cầu đổi mới giảng dạy lý luận chính trị, tăng cường đối thoại và nhân rộng mô hình tiếp tục được đặt ra (Khánh Linh, 2023). Thứ hai, chuyển đổi số chưa đồng đều; khó khăn về thiết bị, đường truyền và kỹ năng trực tuyến ảnh hưởng đến khả năng tiếp cận, trong khi học liệu tương tác chưa được phát triển đồng bộ. Thứ ba, năng lực số và truyền thông của một bộ phận đội ngũ còn hạn chế. Báo cáo năm 2021 ghi nhận nhà giáo còn lúng túng trong xây dựng học liệu, tổ chức và đánh giá trực tuyến; hoạt động bồi dưỡng chưa đáp ứng quy mô 81.900 nhà giáo toàn hệ thống tại thời điểm báo cáo (Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp, 2021). Thứ tư, mạng xã hội tạo sức ép đối với định hướng tư tưởng và giá trị sống. Khảo sát 26.331 sinh viên của Trung ương Hội Sinh viên Việt Nam cho thấy 85,1% sử dụng mạng xã hội hằng ngày; tỷ lệ sử dụng Facebook, Zalo, TikTok và Instagram lần lượt là 97,8%, 97%, 85,6% và 84,7%. Tuy nhiên, đây chưa phải số liệu riêng về sinh viên giáo dục nghề nghiệp và bản thân tần suất sử dụng chưa chứng minh tác động tiêu cực. Hoạt động đánh giá cũng cần chú trọng sự thay đổi về nhận thức, thái độ, đạo đức nghề nghiệp và hành vi thay vì chỉ đo mức độ tham gia hoặc kiến thức. Vì vậy, cần tiếp tục gắn nội dung giáo dục với nghề nghiệp, nâng cao năng lực số của đội ngũ, phát triển học liệu và trải nghiệm, đồng thời đánh giá sự chuyển biến thực chất của sinh viên.

2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số

Để nâng cao hiệu quả giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số, cần đồng bộ năm giải pháp:

Một là, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của cấp ủy, ban giám hiệu, nhà giáo, tổ chức Đoàn – Hội và các đơn vị chức năng, xác định đây là nhiệm vụ chung của quá trình đào tạo. Mục tiêu giáo dục cần được đưa vào chiến lược, kế hoạch đào tạo và chuyển đổi số, gắn với trách nhiệm cụ thể; đồng thời tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình, doanh nghiệp và xã hội trong định hướng lối sống, kỷ luật và trách nhiệm nghề nghiệp.

Hai là, đổi mới nội dung theo hướng thiết thực, gắn lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc và khát vọng cống hiến với đạo đức nghề nghiệp, tuân thủ pháp luật, trách nhiệm với khách hàng, cộng đồng và môi trường. Cần bổ sung văn hóa số, an toàn mạng, bảo vệ dữ liệu cá nhân, kỹ năng kiểm chứng thông tin và trách nhiệm phát ngôn; thiết kế phù hợp từng nhóm ngành nghề.

Ba là, phát huy vai trò chủ thể của sinh viên thông qua đối thoại, thảo luận, xử lý tình huống, học tập dự án và trải nghiệm. Kết hợp hoạt động tìm hiểu lịch sử, tình nguyện, phục vụ cộng đồng với diễn đàn trực tuyến, cuộc thi và kể chuyện số; khuyến khích sinh viên xây dựng video, podcast, infographic để chủ động tìm hiểu và lan tỏa giá trị tích cực.

Bốn là, phát triển kho học liệu số chính xác, hấp dẫn, dễ tiếp cận, được thẩm định và cập nhật thường xuyên. Đồng thời, bồi dưỡng đội ngũ về thiết kế học liệu, truyền thông, quản trị nền tảng và đối thoại trực tuyến; xây dựng lực lượng sinh viên nòng cốt, cộng tác viên truyền thông và câu lạc bộ lý luận trẻ.

Năm là, xây dựng môi trường số lành mạnh thông qua quy tắc ứng xử, hướng dẫn sử dụng mạng xã hội có trách nhiệm và các kênh thông tin, hỗ trợ sinh viên. Đánh giá cần kết hợp kiến thức với chuyển biến về thái độ, hành vi qua hồ sơ rèn luyện điện tử, nhật ký trải nghiệm, sản phẩm số và dự án cộng đồng. Tiêu chí phải cụ thể, có minh chứng về ý thức pháp luật, đạo đức nghề nghiệp, trách nhiệm xã hội, văn hóa số và tinh thần cống hiến; kết quả được dùng để điều chỉnh hoạt động và nhân rộng mô hình hiệu quả.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên giáo dục nghề nghiệp trong bối cảnh chuyển đổi số là nhiệm vụ có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với quá trình hình thành nguồn nhân lực trẻ vừa có kỹ năng nghề nghiệp, vừa có bản lĩnh chính trị, đạo đức và trách nhiệm xã hội. Chuyển đổi số mở ra nhiều cơ hội đổi mới nội dung, phương pháp và môi trường giáo dục, nhưng đồng thời cũng làm gia tăng những tác động phức tạp từ mạng xã hội, thông tin sai lệch và các xu hướng giá trị thiếu lành mạnh. Vì vậy, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp cần triển khai đồng bộ các giải pháp nâng cao nhận thức của chủ thể giáo dục, đổi mới nội dung và phương pháp, phát triển học liệu số, nâng cao năng lực đội ngũ, xây dựng môi trường số an toàn và hoàn thiện cơ chế đánh giá. Qua đó, góp phần hình thành sinh viên có lý tưởng sống cao đẹp, năng lực số, đạo đức nghề nghiệp, tinh thần cống hiến và khả năng thích ứng với yêu cầu phát triển đất nước trong thời đại mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Nhật Anh. (2024). "Lan toả những tấm gương tiêu biểu trong học và làm theo Bác tại miền Trung- Tây Nguyên". Báo điện tử Chính phủ, ngày 18/10/2024.

Khánh Linh. (2023). "Tăng cường giáo dục chính trị, đạo đức, kỹ năng sống cho học sinh sinh viên". Báo điện tử Chính phủ, ngày 28/8/2023.

Nhật Nam. (2022). "1,7 triệu thí sinh dự thi "Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh"". Báo điện tử Chính phủ, ngày 28/12/2022.

Thủ tướng Chính phủ. (2021). Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021, Phê duyệt Chương trình "Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021-2030". Hà Nội.

Thủ tướng Chính phủ. (2021). Quyết định số 2222/QĐ-TTg ngày 30/12/2021 phê duyệt Chương trình chuyển đổi số trong giáo dục nghề nghiệp đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Hà Nội.

Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp. (2021). Báo cáo Giáo dục nghề nghiệp Việt Nam 2021. Hà Nội.